

самостоятельно конструировать рациональные алгоритмы в работе с информацией, применять эти методы и приемы в самостоятельной деятельности и продуктивно использовать приобретенные знания и умения как в личных, так и в социально значимых целях. Целью статьи является анализ особенностей использования технологий ситуационного моделирования для повышения мотивации обучения учащихся начальной школы на уроках информатики. Подробное внимание уделено ролевым и деловым играм. В статье отмечается, что технологии ситуационного моделирования позволяют более полно воспроизводить практическую деятельность на уроках информатики. **Методы исследования.** В процессе работы мы использовали следующие методы исследования: теоретические: анализ и синтез, индукция и дедукция, моделирование; эмпирические: наблюдение на уроках информатики, сравнения. **Результат.** Использование технологий ситуационного моделирования на уроках информатики в начальной школе способствует получению новых знаний, передачи накопленного опыта, правильной оценке поступков, помогает общению, развитию коммуникативных навыков человека, его восприятия, памяти, мышления, воображения, эмоций.

**Ключевые слова:** технологии ситуационного моделирования, деловые игры, ролевые игры, информатика, начальная школа.

Стаття надійшла до редколегії 07.03.2019 р.

УДК 378.02

## АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Анна Лякішева,**

*доктор педагогічних наук, професор,*

*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, annamatsyuk@ukr.net*

**Тетяна Потапчук,**

*доктор педагогічних наук, професор,*

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна, tatvolod@ukr.net*

**DOI:** <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-01-46-52>

**Мета дослідження.** У статті розглядаються актуальні проблеми готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності.

**Результат.** Зазначено, що є основою їх професійної майстерності та взаємодії з дітьми дошкільного віку. Саме від ступеня готовності студентів до подальшої професійної діяльності залежить успішність та ефективність їх самореалізації в обраній професії вихователя закладу дошкільної освіти.

**Ключові слова:** професійна майстерність, готовність до професійної діяльності, самореалізація, вихователь закладу дошкільної освіти.

### Вступ

**Постановка проблеми.** Освіта особливо чутливо реагує на всі зміни у країні та світі, які як ускладнюють навчально-виховний процес ЗДО, так і дозволяють оновити систему форм, методів і засобів підготовки педагогів. Відтак важливим завданням закладів вищої освіти педагогічного профілю є підвищення рівня професійної і методичної підготовки майбутніх вихователів, формування готовності студентів до використання сучасних виховних і навчальних технологій в дошкільній освіті, які постійно удосконалюються.

**Аналіз наукових досліджень з даної проблеми.** Окремі аспекти формування готовності й підготовки до педагогічної діяльності досліджували науковці: С. Будакевич (до навчання іноземної мови), К. Волинець (інтеграція загальнопедагогічної підготовки), Н. Грама (до економічного виховання), Н. Ємельянова (до роботи над засвоєнням дітьми народознавчої лексики), Н. Ковальова (до навчання техніки читання дітей 6-7 років), О. Кучерявий (організація професійного самовиховання майбутніх вихователів), Л. Машкіна (до використання інноваційних технологій), Т. Танько (до музично-педагогічної діяльності), О. Поліщук (до естетичного виховання дошкільників засобами українського народного декоративного

мистецтва), Т. Котик (до навчання дошкільників української мови); Є. Прохорова (у процесі педагогічної практики); Л. Плетеницька (до народознавчої роботи в дошкільному закладі (на матеріалі народної математики)); І. Мардарова (до використання комп'ютерних технологій в організації пізнавальної діяльності старших дошкільників). Сучасні дослідження, що розкривають окремі сторони підготовки фахівців дошкільного профілю, висвітлено в роботах Г. Беленької, А. Харківської (формування фахової компетентності); Н. Лисенко, З. Плохій (підготовка вихователів до організації еколого-дослідницької діяльності дітей у природі); Н. Грама (теоретико-методичні засади фахової підготовки педагога-вихователя дошкільного закладу до економічного виховання дітей); І. Жалденко (формування професійно-етичної компетентності майбутніх вихователів) та інші. У низці робіт (Т. Жаровцева, О. Пехота, Т. Танько, Г. Троцько та ін.) визначено зміст, етапи, компонентний склад професійно-педагогічної підготовки та запропоновано різні моделі її реалізації.

Так, здійснений аналіз наукових напрацювань дозволив зробити висновок, що в науковій літературі з проблем професійної підготовки майбутніх вихователів розкрито різні аспекти підготовки студентів педагогічних факультетів до роботи з дітьми в ЗДО, які базуються на базових лініях дошкільної підготовки (мовленнєвий, художньо-естетичний, пізнавальний, соціально-моральний, емоційно-ціннісний, фізичний, креативний тощо). Як наголошують вітчизняні дослідники, підготовка педагога дошкільного фаху, у першу чергу, повинна відповідати вимогам сучасності, адже це провідна ланка розвитку особистості. Вона має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у закладі вищої освіти.

Відповідно готовність майбутніх вихователів до педагогічної діяльності є основою їх професійної майстерності та взаємодії з дітьми дошкільного віку. Саме від ступеня готовності студентів до подальшої професійної діяльності залежить успішність та ефективність їх самореалізації в обраній професії вихователя закладу дошкільної освіти.

**Мета статті** – розкрити актуальні проблеми готовності майбутніх вихователів до педагогічної діяльності

**Виклад основного матеріалу.** Перед тим, як розпочати виклад основного матеріалу, варто з'ясувати значення понять «професійна підготовка» і «професійна готовність», які є ключовими для нашого дослідження.

Акцентуємо, що поняття «готовність» і «підготовка» не є тотожними. Зокрема, готовність розглядається не тільки як властивість чи ознака окремої особистості, а концентрований показник діяльності суті особи, міра її професійної здібності. Отже, готовність виступає як результат процесу підготовки, а підготовка – як процес, що формує готовність особистості до діяльності.

В «Енциклопедії професійної освіти» під підготовкою розуміється термін, що вживається у двох значеннях:

1) навчіння – формування готовності до виконання завдань, які будуть поставлені, що відображає два види діяльності – навчання та учіння, а у вузькому трактуванні – спеціалізоване навчання;

2) готовність – наявність компетентності, знань і вмінь для виконання поставлених завдань [6, с. 272].

Водночас аналіз наукової та навчально-методичної літератури дає можливість стверджувати, що проблема підготовки фахівців до педагогічної діяльності та готовності до неї досліджувалась з різних позицій: становлення професіоналізму вихователя дошкільного навчального закладу (Л. Артемова, А. Богущ, Г. Беленька, Р. Буре, Л. Загородня, О. Кононко, Т. Поніманська, Л. Семушина та ін.); формування у майбутніх фахівців дошкільної освіти творчого ставлення до професійної діяльності (Л. Макрідіна); психолого-педагогічний аспект розвитку професійних умінь майбутнього вихователя (С. Бобришев, Л. Кандибович, В. Сластьонін, В. Гербова, В. Кононов, М. Кистяковська, М. Лисіна, С. Новосьолова, С. Теплюк); компетентнісний підхід до процесу професійної підготовки вихователів (Г. Беленька, І. Багаєва, Л. Загородня, В. Сітаров, А. Маркова та ін.).

Однак загальнозживаного визначення поняття «готовність до педагогічної діяльності» на сьогодні немає, існує декілька його варіантів. Зміст цієї дефініції уточнюється, розширюється та поглиблюється. Розробка вказаної проблеми характеризується багатоаспектністю та багатою історією.

Так, психологи В. Мясіщев, Д. Узнадзе та ін. визначають готовність до педагогічної діяльності як розвиток психічних процесів, що дають змогу сягнути високих результатів у професійній педагогічній діяльності та мають результатом чітку спрямованість власної навчальної діяльності. Аналіз цими вченими процесу психологічної готовності дає змогу говорити про функціональний підхід до його змісту. Підхід, який має передумовою розвиток психічних процесів на основі готовності та є загальним тлом для останніх [10; 18].

Д. Узнадзе характеризує готовність до діяльності як мотиваційну настанову, що має своїм наслідком активність суб'єкта, певну форму поведінкового реагування, знаходження оптимального способу вирішення професійних завдань та ін. [18].

В. Мясіщев зазначає, що чим більш активним та позитивним є ставлення до діяльності, то тим більш придатною до її виконання можна вважати людину, яка в змозі при необхідності використати свій внутрішній потенціал, змобілізувати увагу, пам'ять, мислення, уяву та ін. [10].

Г. Олпорт аналізує готовність до діяльності на нейрофізіологічному рівні, як таку, що спонукає людину до самореалізації своєї поведінки, дій [11].

На думку В. Крутецького, для того, щоб виконувати той чи інший вид діяльності, або бути готовим до її виконання, людині необхідно оволодіти певними особистісними якостями: активністю, позитивним ставленням до цієї діяльності, знаннями, уміннями та навичками у відповідній галузі, бути у сприятливому психічному стані під час безпосереднього виконання роботи та ін. [8].

К. Платонов провідне місце у формуванні готовності до діяльності надає здобуттю індивідом знань, умінь і навичок у відповідній галузі та певного досвіду [14].

М. Дьяченко, Л. Кандилович готовність характеризують як певну внутрішню «налаштованість» на виконання діяльності, що має передумовою зміну поведінки особистості: сприяє її активності, цілеспрямованості, доцільності дій, здатності до порівняння передбачуваного, очікуваного результату діяльності з метою, що була завчасно сформульована [5].

Л. Разборова вказує, що готовність – це чинний стан особистості, який виражається у здатності продуктивної реалізації знань, умінь і навичок і дозволяє особистості швидко орієнтуватися, продуктивно реалізувати рішення, яке було прийнято, створювати творчу обстановку [16].

Р. Пенькова дотримується думки про те, що готовність – це інтегративна властивість особистості [12].

Найбільш деталізоване поняття готовності в галузі педагогічної психології під час висвітлення шляхів удосконалення процесу вузівської підготовки педагогічних кадрів (Г. Балл, Ф. Гоноболін, І. Зязюн, Г. Костюк, Н. Кузьміна, С. Максименко, О. Мороз, В. Семиченко та ін.), де розкриваються два основні підходи до його трактування: функціональний та особистісний.

У межах функціонального підходу (М. Левітін, Л. Нерсеян, Е. Кузьмін, В. Ядов, Д. Узнадзе, В. Мясіщев) психолого-педагогічна готовність до діяльності тлумачиться як певний стан психічних функцій, який забезпечує високий рівень її ефективності. На базі особистісного підходу психолого-педагогічна готовність розглядається як результат підготовки до певного виду діяльності (М. Дьяченко, Л. Кандилович, Л. Разборова, В. Крутецький, В. Сластьонін, А. Ліненко та ін.).

За твердженням І. Гавриша, «готовність до професійної діяльності» – це інтегративна якість особистості педагога, що є регулятором та умовою успішної професійної діяльності, спрямованої на створення, запровадження і розповсюдження освітніх новацій [2, с. 19].

Таким чином, процес готовності в психолого-педагогічних дослідженнях висвітлюється по-різному, проте спільним є те, що він розглядається як частина професійної підготовки майбутнього педагога, інтегральне, багатоаспектне утворення, яке включає в себе низку компонентів, адекватних вимогам, умовам і змісту діяльності.

Вітчизняні та зарубіжні вчені виокремлюють у структурі готовності до педагогічної діяльності різні компоненти, оскільки ця структура вирізняється складністю та багатоаспектністю.

К. Дурай-Новакова визначає такі компоненти готовності до педагогічної діяльності:

1. Мотиваційний, який відображає потреби, мотиви педагогічної діяльності.
2. Пізнавально-оцінний, що включає в себе знання про педагогічну діяльність, її зміст, структуру, співвіднесення своїх можливостей з реальними вимогами професії тощо.
3. Емоційно-вольовий, який характеризується умінням керувати своїми емоціями, діями, здійснювати самоконтроль, відчувати відповідальність за результати праці тощо.
4. Операційно-дієвий, що має передумовою опанування педагогічними знаннями, вміннями, навичками, способами, методами, технологіями тощо.
5. Мобілізаційно-конфігуративний, який характерний здатністю до зібраності, мобілізації всіх наявних ресурсів, здатністю до налаштування на виконання професійної діяльності в різних педагогічних ситуаціях [4].

М. Дьяченко, Л. Кандилович виділяють такі компоненти у структурі готовності до професійної діяльності:

1. Мотиваційний, що включає наявність інтересу до професії, позитивного ставлення до професійної діяльності.
2. Орієнтаційний, що має передумовою уміння орієнтуватися у професії, знання особливостей певної професійної діяльності, її специфіки, вимог до особистості тощо.
3. Операційний, який містить володіння необхідними знаннями, вміннями, навичками з професії, способами, прийомами та методами роботи.
4. Вольовий, що уможливує вміння володіти собою під час виконання своїх функціональних обов'язків, здійснювати самоконтроль тощо.
5. Оціночний, який дає змогу оцінити власну діяльність, співставити її з діяльністю майстрів певної галузі тощо [5].

Л. Нересян, В. Пушкін вирізняють такі структурні компоненти готовності до професійної діяльності:

1. Психічна спрямованість особистості.
2. Інтегральний психофізіологічний компонент.
3. Моделювання структури діяльності [15].

За необхідне маємо відзначити, що сформувати готовність до педагогічної діяльності є можливим тільки в процесі професійної підготовки.

У роботах науковців дефініція «професійна підготовка» трактується по-різному, а саме: як особистісні характеристики готовності до професійної діяльності (Р. Гуревич, О. Пехота, М. Сергєєв, С. Сисоева), компетентність (В. Воронцова, Г. Волновицький, Г. Серікова), майстерність (І. Зязюн, В. Моргун, В. Орлов, В. Сластьонін), освіченість (В. Кудін, О. Кульчицька, О. Романовський), професіоналізм (В. Михайлівський, Н. Ничкало, О. Отич).

У загальному розумінні професійна підготовка спеціаліста постає як система організаційних і педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості професійної спрямованості, професійних знань, умінь і навичок до професійної готовності до певної професії чи спеціальності. Професійна підготовка на сучасному етапі здійснюється здебільшого в процесі професійної освіти.

Узагальнивши думки вчених щодо трактування поняття «професійна підготовка» вважаємо, що його особливістю є спрямованість на професію шляхом оволодіння певним комплексом професійних компетентностей у закладах вищої та середньої спеціальної освіти.

Водночас професійна підготовленість – оптимальний результат професійної підготовки і навчання особистості [6, с. 108].

Система ж відношень до педагогічної діяльності, яка виражається в наявності педагогічних установок, відповідних мотивів і прагнення до інновацій, обумовлених особистим поглядом на цілі та характер педагогічної діяльності, становить активну професійну позицію педагога [7, с. 104].

На сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [13, с. 101].

Як зазначають Е. Вільчковський та І. Курок, випускник вишу повинен бути підготовлений до роботи в дошкільному закладі. Зокрема, вони виділяють такі завдання: виховання любові до своєї майбутньої професії; розвиток самостійного мислення; прагнення до підвищення знань, умінь і навичок; пошук творчого рішення завдань фізичного розвитку дошкільників; виховання відповідального ставлення до життя і здоров'я дітей. У майбутнього фахівця має бути сформований комплекс основних компетенцій: праксеологічні, комунікативні, креативні, моральні, інформаційно-медійні тощо, які обумовлюють багатогранну педагогічну працю в дошкільному закладі. Окрім цього, у випускника має бути сформована стійка мотивація до безперервної освіти, яка передбачає активний пошук можливостей підвищення рівня професійних знань, умінь і навичок [1].

На думку В. Сітарова, професійна підготовленість – це складне утворення, що включає в себе комплекс знань, умінь, властивостей та якостей особистостей, які забезпечують варіативність, оптимальність та ефективність побудови навчально-виховного процесу. А також систему органічно пов'язаних один з одним часткових видів підготовленості: методологічної, спеціальної, педагогічної, психологічної та методичної» [17].

Схоже трактування поняття «професійної підготовленості» зустрічаємо й у А. Маркової. Науковець вважає, що «професійно підготовленим» є такий студент, який на достатньо високому рівні здійснює педагогічну діяльність, педагогічне спілкування, реалізує себе як особистість; який може досягти оптимальних результатів в навчально-виховному процесі.

Водночас підготовленість педагога також визначається співвідношенням того, якими є його професійні знання та вміння з одного боку, і професійні позиції, психологічні якості – з іншого боку». Особливий акцент А. Маркова робить на активності особистості майбутнього педагога і його самореалізації [9].

Л. Галаманджук вважає, що нині процес підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності можна розділити на три групи. До першої групи належать наукові дослідження, у яких здійснена розробка змісту, форм і методів формування педагогічних умінь і навичок з урахуванням компонентів педагогічної діяльності, до другої – розробка професіограми вихователя, що ґрунтується на врахуванні якостей, зазначених у характеристиці першого етапу, а також – практичних умінь і навичок. У третій складовій дослідження формування напрямів професійної підготовки здійснено розробку змісту, різновидів педагогічних умінь для конкретних видів професійної діяльності вихователя [3, с.14–17].

**Висновки.** Варто наголосити, що удосконалення підготовки педагогічних кадрів безпосередньо залежить від орієнтації студентів на професію педагога, тож питання професійної підготовки фахівців сучасної системи дошкільної освіти виходить на перший план як надзвичайно значуще для прогресивного розвитку суспільства.

Проаналізувавши все вищезазначене, ми дійшли висновку, що поняття «готовність майбутнього вихователя до професійної діяльності» – це інтегроване особистісне утворення, яке завдяки сформованій системі професійних знань, умінь, навичок та особистісних якостей забезпечує компетентне виконання професійної діяльності.

**Перспективи подальших досліджень.** Проведене дослідження не вичерпує багатогранності теоретичних і практичних пошуків розв'язання даної проблеми.

*Джерела та література*

1. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: нав. посіб. Суми: Університетська книга, 2011. 428 с.
2. Гавриш І.В. Деякі аспекти реалізації технологічного підходу в професійній підготовці майбутнього вчителя. Розвиток інноваційних процесів у навчально-виховних закладах: зб. наук. праць. Харків: Стиль-Іздат, 2003. С. 19-29.
3. Галаманджук Л. Л. Підготовка майбутніх дошкільних педагогів до комплексного використання творів пластичного мистецтва у професійній діяльності. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. Тернопіль, 2007. №2. С.14–17
4. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. М., 1983. 32 с.
5. Дьяченко М. И., Кондыбович Л. А. Психология высшей школы: учеб. пособие. Минск, Тесей: 2003. 352 с.
6. Энциклопедия профессионального образования: в 3-х т. М.-П. / под ред. С. Я. Батышева. М.: Профессиональное образование, 1999. Т. 2. 441 с.
7. Качалина Е. Б. Активная профессиональная позиция педагога как психолого-педагогическая проблема. Психология обучения. 2007. №2. С.98–108.
8. Крутецкий В. А. Психология: учеб. для пед. училищ. М.: Просвещение 1980. 352 с.
9. Маркова А. К. Психология труда учителя: кн. для учителя. М.: Просвещение, 1993. 192 с.
10. Мясичев В. Н. Психология отношений / под ред. А. А. Бодалева / Вступительная статья А. А. Бодалева. М.: МПСИ, Воронеж: НПО «МОДЭК», 2011. 400 с.
11. Оллпорт Г. В. Личность в психологии. М.: Новая школа, 1998. 346 с.
12. Пенькова Р. И. Формирование у студентов педагогического института готовности к работе классного руководителя: автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Л., 1978. 24 с.
13. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / Г. В. Беленька, О. Л. Богиніч, З. Н. Борисова та ін.; за заг. ред. І. І. Загарницької. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 310 с.
14. Платонов К. К. Структура и развитие личности. М.: Наука, 1986. 254 с.
15. Пушкин В. Н. Железнодорожная психология. М.: Транспорт, 1972. 240 с.
16. Разборова Л. И. Психологические вопросы готовности студентов педвуза к работе в дошкольных учреждениях: автореф. дисс. ... канд. псих. наук. 19.00.01. М., 1979. 16 с.
17. Ситаров В. А. Дидактика. 2-е издание. М.: Просвещение, 2004. 368 с.
18. Узнадзе Д.Н. Экспериментальные основы психологии установки. Тбилиси: Изд-во Акад. наук ГрузССР, 1961. 210 с.

*References*

1. Wilchkovsky E. S., Korkok O. I. Theory and methods of physical education of preschool children: v. manual Sumy: University Book, 2011. 428 p.
2. Gavrish I.V. Some aspects of the implementation of the technological approach in the training of the future teacher. Development of innovative processes in educational establishments: Sb. sciences works Kharkiv: Style-Publishing, 2003. P. 19-29.
3. Galamandzhuk L. L. Preparation of future preschool teachers for the integrated use of works of plastic art in professional activities. Scientific notes of the Ternopil National Pedagogical University. Series: Pedagogy. Ternopil, 2007. №2. P.14-17.
4. Duray-Novakova KM Formation of professional readiness of students for pedagogical activity: author's abstract. dis ... Dr. Ped. Sciences: 13.00.01. M., 1983. 32 p.
5. Dyachenko M.I., Kondybovich L. A. Psychology of higher education: study. allowance Minsk, Thesei: 2003. 352 p.
6. Encyclopedia of professional education: in 3 t. M.-P. / ed. S. Ya Batsyshev M. : Vocational Education, 1999. T. 2. 441 p.
7. Kachalina E. B. Active professional position of the teacher as a psychological and pedagogical problem. Psychology of learning. 2007. №2. Pp. 98-108.
8. Krutetskii VA Psychology: study. for ped. schools M. : Enlightenment 1980. 352 pp.
9. Markova AK K. Psychology of teacher's work: book. for the teacher. Moscow: Enlightenment, 1993. 192 p.
10. Myasishchev VN Psychology of Relations, ed. A. A. Bodaleva / Introductory article by AA Bodaleva. M. : МПСИ, Voronezh: NGO "MODEC", 2011. 400 с.
11. Allport G.V. Personality in psychology. Moscow: New School, 1998. 346 pp.
12. Penkova R. I. Formation at the students of the pedagogical institute of readiness for work of the class leader: author's abstract. diss ... Candidate ped Sciences: 13.00.01. L., 1978. 24 p.
13. Preparation of the educator for the development of the child's personality in preschool age: monograph / G.V. Belenka, O. L. Bohinich, Z. N. Borisova and others; for community edit I.I. Upscale K. : View of the NPU named after M. P. Dra-Gomanov, 2009. 310 p.
14. Platonov K. K. Structure and development of personality. M. : Nauka, 1986. 254 p.
15. Pushkin VN Railway psychology. M. : Transport, 1972. 240 p.
16. Разборова Л.И. Psychological issues of readiness of students of the teacher's home school for work in pre-school institutions: автореф. diss ... Candidate psycho. sciences 19.00.01. Moscow, 1979. 16 p.

17. Sitarov VA Didactics. 2nd edition. M.: Enlightenment, 2004. 368 pp.

18. Uznadze DN Experimental basics of the installation psychology. Tbilisi: Acad. Sciences of the Georgian SSR, 1961. 210 p.

**Лякишева Анна, Потапчук Татьяна.** **Актуальные проблемы готовности будущих воспитателей к профессиональной деятельности.** *Цель исследования.* В статье рассматриваются актуальные проблемы готовности будущих воспитателей к профессиональной деятельности. **Результат.** Отмечено, что основой их профессионального мастерства является взаимодействие с детьми дошкольного возраста. Именно от степени готовности студентов к дальнейшей профессиональной деятельности зависит успешность и эффективность их самореализации в выбранной профессии воспитателя заведения дошкольного образования.

**Ключевые слова:** профессиональное мастерство, готовность к профессиональной деятельности, самореализация, воспитатель учреждения дошкольного образования.

**Lyakusheva Anna, Potapchuk Tetyana.** **Actual problems of readiness of future employees to professional activities.** *The aim of the research.* The article deals with the actual problems of readiness of future educators for professional activity. It is noted that they are the basis of their professional skills and interaction with children of preschool age. **Result.** It is precisely on the degree of readiness of students for further professional activity the success and efficiency of their self-realization in the chosen profession of the teacher of the institution of preschool education depends on the degree of readiness of the students.

**Key words:** professional skills, readiness for professional activity, self-realization, teacher of the institution of preschool education.

Стаття надійшла до редколегії 05.03.2019 р.

УДК 373.3.016:81

## ФРАЗЕОЛОГІЧНІ МОДИФІКАЦІЇ У МОВЛЕННІ ДІТЕЙ 6–7-РІЧНОГО ВІКУ

**Зоряна Мацюк,**

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філології та методики початкової освіти,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна, Zoriana\_Matsiuk@ukr.net ; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7915-742X>

**DOI:** <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-01-52-58>

**Мета дослідження.** Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації. Такі зміни відбуваються внаслідок дії внутрішніх і зовнішніх чинників. Професійна та соціальна діяльність людей, реалії та факти багатогранного життя, поява нових суспільних прошарків, їхні інтереси, навколишній світ – усе це спонукає народ, який був і залишається основним джерелом збагачення мови, до утворення нових мовних одиниць, до збагачення колоритного арсеналу мовних засобів. Поява нових понять, реалій і явищ, що потребують найменування, необхідність оновити старі вислови, які втратили колишню виразність, постійна потреба людей в образних висловах – саме цими факторами зумовлений безперервний процес оновлення фразеології. Фразеологічні неологізми плідно утворюються, засвоюються й активно функціонують у мовленні, зокрема в дитячому. **Методи дослідження.** Мовна картина світу здебільшого зумовлена явищем ідіоматичності – і внутрішньомовної, і міжмовної є тим продуктом мисленнєвої та мовленнєвої діяльності, який вносить семантичний розподіл дійсності, унікальний для будь-якої мови. Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації, які часто творять діти. **Результат.** Поява нових понять, реалій і явищ, що потребують найменування, необхідність оновити старі вислови, які втратили колишню виразність, постійна потреба дітей в образних висловах – саме цими факторами зумовлений безперервний процес оновлення дитячої фразеології. Фразеологія становить те поле наукового пошуку, яке має неабиякий інтерес мовознавців і впродовж останніх років активно вивчається під багатьма кутами зору. Виникнення та життя мовних реалій залежить не лише від суспільної потреби, а й від різних екстралінгвальних чинників. У наукових дослідженнях взаємодії мови та культури, постала актуальна проблематика – з'ясування етимологічних етюдів та сфер вживання окремих сполук в дитячому мовленні.

**Ключові слова:** фразеологія, образне мовлення дітей, семантика, модифікація, фразеологічні неологізми.